

Національній академії наук України - 100 років!

Національна академія наук України веде свою історію з 27 листопада 1918 року, коли відбулися установчі Загальні збори Української академії наук. Першим президентом Академії було обрано видатного вченого-геолога і геохіміка зі світовим ім'ям В.І. Вернадського. Протягом багаторічної історії президентами Академії обиралися визнані науковці та організатори науки академіки: М.П. Василенко (1921-1922 рр.), О.І. Левицький (1922 р.), В.І. Липський (1922-1928 рр.), Д.К. Заболотний (1928-1929 рр.), О.О. Богомолець (1930-1946 рр.), О.В. Палладін (1946-1962 рр.). З 1962 р. і донині Академію очолює Б.Є. Патон.

Свою нинішню назву Національна академія наук України отримала у 1994 році. До цього назва Академії змінювалася чотири рази. У 1918-1921 рр. вона іменувалася Українська академія наук (УАН), з 1921 по 1936 р. - Всеукраїнська академія наук (ВУАН), у 1936-1991 рр. - Академія наук Української РСР, з 1991 по 1993 р. - Академія наук України.

Українська академія наук розпочала свою діяльність з трьох наукових відділів - історико-філологічного, фізико-математичного і соціальних наук, які охоплювали 3 інститути, 15 комісій і національну бібліотеку. Нині у НАН України функціонує 3 секції (фізико-технічних і математичних наук; хімічних і біологічних наук; суспільних і гуманітарних наук), що об'єднують 14 відділень. У сучасній Академії діють 5 регіональних наукових центрів подвійного з Міністерством освіти і науки України підпорядкування.

Основною ланкою структури НАН України є науково-дослідні інститути (близько 170) та інші наукові установи (обсерваторії, ботанічні сади, дендропарки, заповідники, бібліотеки, музеї тощо). У структурі НАН України діють національні заклади - Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського, Національний науковий центр «Харківський фізико-технічний інститут», Національний історико-археологічний заповідник «Ольвія», Національний ботанічний сад ім. М.М. Гришка, Національний дендрологічний парк «Софіївка», Національний науково-природничий музей, Львівська національна наукова бібліотека України ім. В. Стефаника, Національний центр «Мала академія наук України». До структури НАН України входять також організації дослідно-виробничої бази (дослідні підприємства, конструкторсько-технологічні організації, обчислювальні центри). У структурі Академії працюють два видавництва: ДП "НВП "Видавництво "Наукова думка" НАН України" і Видавничий дім "Академперіо-

дика" НАН України. Всього в НАН України 160 наукових установ та 36 організацій дослідно-виробничої бази.

У НАН України працюють майже 30 тис. осіб, в тому числі 15,5 тис. наукових працівників. Серед науковців 2362 докторів наук та 6807 кандидатів наук. До складу НАН України входять 177 дійсних членів (академіків), 352 члена-кореспондента та 98 іноземних членів.

В Академії сформувалося чимало наукових шкіл. Їхніми засновниками були видатні вчені-математики Д.О. Граве, М.М. Крилов, М.М. Боголюбов, Ю.О. Митропольський, механіки С.П.Тимошенко, О.М. Динник, М.О. Лаврентьєв, Г.С. Писаренко, фізики К.Д. Синельников, Л.В. Шубников, В.Є. Лашкарьов, О.І. Ахієзер, О.С. Давидов, А.Ф. Прихотько, О.Я. Усиков, астрономи О.Я. Орлов, М.П. Барабашов, Є.П. Федоров, С.Я. Брауде, геолог П.А. Тутковський, матеріалознавці І.М. Францевич, В.І. Трефілов, хіміки Л.В. Писаржевський, О.І. Бродський, А.В. Думанський, біологи і медики Д.К. Заболотний, О.О. Богомолець, В.П. Філатов, М.Г. Холодний, І.І. Шмальгаузен, М.М. Амосов. У всьому світі відомі українські школи електрозварювання Є.О. Патона і кібернетики В.М. Глушкова. Набули широкого визнання економічні й гуманітарні школи, які очолювали економісти М.В. Птуха і К.Г. Воблий, історики М.С. Грушевський і Д.І. Яворницький, правознавець В.М. Корецький, філософ В.І. Шинкарук, сходознавець А.Ю. Кримський, мовознавці Л.А. Булаховський, І.К. Білодід, В.М. Русанівський, літературознавці С.О. Єфремов і О.І. Білецький.

Нині Національна академія наук України організовує і здійснює фундаментальні та прикладні дослідження з найважливіших проблем природничих, технічних, суспільних і гуманітарних наук. Вона є вищою науковою самоврядною організацією України.

Як стрижень усієї наукової системи країни, НАН України постійно адаптується до суспільних змін, оперативно реагує на виклики сьогодення. Серед її кращих традицій завжди було прагнення модернізуватися у відповідності з вимогами часу.

Наукове співтовариство активно працює над реалізацією положень нової «Концепції розвитку Національної академії наук України на 2014-2023 роки», якомога швидшому подоланні існуючих проблем своїми науковими та інноваційними засобами, що забезпечили Україні міжнародний авторитет, сприяли її соціально-економічному розвитку і спрямовані на забезпечення стабільного зростання нашої країни і гідного її місця серед розвинених країн Європи і світу.

* * *